

**Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara**

Diplomová práce

BIBLIOFILIE

BcA. Tereza Dohnalová

Plzeň 2020

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Katedra výtvarného umění

Studijní program Design
Studijní obor Ilustrace a grafický design
Specializace Ilustrace

Diplomová práce

BIBLIOFILIE

SAMGUK YUSA
NEOPOMINUTELNÉ UDÁLOSTI TŘÍ KRÁLOVSTVÍ

BcA. Tereza Dohnalová

Vedoucí práce: prof. akad. mal. Mikoláš Axmann
Katedra výtvarného umění
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2020

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, červen 2020

.....
podpis autora

OBSAH

1. MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE	1
2. TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY, CÍL PRÁCE	3
3. PROCES PŘÍPRAVY, PROCES TVORBY	5
4. TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA, POPIS DÍLA, PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR	9
5. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	
a) Knižní a periodické zdroje	12
b) Internetové zdroje	13
6. RESUMÉ	14
7. SEZNAM PŘÍLOH	15

1. MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE

Ještě na střední škole jsem se zabývala spíše klasickou malbou starých mistrů a to především olejomalbou. To se ale záhy změnilo, když jsem se přihlásila ke studiu Ilustrace a grafiky na fakultě Umění a designu Ladislava Sutnara na Západočeské univerzitě v Plzni. To byly mé první tři roky bakalářského studia.

Tato doba mě naučila mnohému. Nejrůznější techniky kresby s přesahem k tisku a malbě v rozdílném měřítku od pár centimetrů po desítky metrů a jejich použití v rozlehlém prostoru fakulty i venkovním prostředí. Každý úkol během těchto šesti semestrů byl řešen různými způsoby a pomocí různých materiálů a přístupů k nalezení nejlepšího řešení. Nejrůznější grafické techniky a jejich použití, tvorba ilustrací pro použití v knize, anebo samotná tvorba knihy od návrhu až po fyzickou knihu.

Mé další studium navazujícího magisterského studia probíhalo v podobném duchu a já jsem pokračovala ve studiu Ilustrace. První semestr nám dal za úkol vést tvorbu a vznik knihy pro někoho jiného. Úkol se tak stal dobrou zkušeností ve spolupráci s autorem a tato spolupráce tak úspěšně dovedla celý projekt ke své knižní podobě.

Druhý semestr jsme měli vytvořit slabikář a já jsem zase a znovu našla barvy. Vydala jsem se cestou spojení fotografie a akvarelové malby v jeden celek.

Během třetího semestru jsem se zabývala tušovou malbou krajin, od malých, abstraktních krajin a detailů do forem tak velkých, že je bylo možno vložit do skutečné přírody. Tyto ilustrace jsem použila i v knize nazvané Quod sumus hoc eritis doplněnou o citace ze Starého zákona, knihy Kazatel.

Ten čtvrtý jsme měli za úkol téma ateliér. Já jsem se rozhodla pro volné ilustrace ideálního ateliéru malované akvarelem na tušové kresbě za použití pouze hnědé barvy a pouze jediného barevného prvku v celé ilustraci.

Pátý semestr jsme se zaměřili na výstavní projekt již vzniklých nebo nových prací. Já jsem to nakonec pojala jako happeningovou akci v lese s více lidmi, kdy se umělecké dílo vytváří a přetváří s časem a lidským zásahem. A jediným důkazem této akce je fotografie a vzpomínka.

A s šestým semestrem jsem se konečně mohla plně věnovat mojí diplomové práci.

V této době jsem si zvolila jako svůj druhý ateliér Vědeckou ilustraci. Ta se ukázala jako dobrý spojenec a přinesla mi mnoho zkušeností v oblasti detailní a přesné, přesto však individuální ilustrace.

2. TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY, CÍL PRÁCE

Jako téma diplomové práce jsem si vybrala Bibliofilii. Ke knize mám dobrý a nezlomný vztah už od dětství a to se v posledních letech spíš jen posílilo. Mohu si takhle dál prohlubovat znalosti a možnosti při tvorbě ilustrací s jejich finálním použitím v knize.

Vybrala jsem si knihu, která vyšla v roce 1983 pod názvem VODOPÁD DEVÍTI DRAKŮ - Korejské mýty a pověsti od nakladatelství Albatros. Díky mé orientaci k východní Asii, mě nález této knihy v českém jazyce velice potěšil. Kniha obsahuje několik částí. Začíná mytologickým vznikem korejského království a národa, pokračuje odkazy Tří království, následují zkazky z období Korjo a Ri - což je království sjednocené z přechozích tří. Poslední částí jsou příběhy o horách, řekách a věhlasných místech země Východního moře.

Já jsem si vybrala pro svoji práci druhou část, obsahující příběhy Tří království, kterými je Kogurjo, Pekče a Silla. Originální kronika, pojednávající o tomto období, se nazývá Samguk Yusa a jedná se o neopominutelné příběhy Tří království od jejich legendárních zakladatelů, přes události, jež nezaměnitelně ovlivňovaly vývoj této části světa a jejich obyvatel. Starověká Korea se tak představuje jako země požehnaná bohy a chráněná bájnými bytostmi a zvířaty.

Cílem mé práce je přiblížit tuto část světa i lidem zde v Evropě. Z mé vlastní zkušenosti se zde moc východní Asie nebere v potaz.

Ani historicky a ani jinak, když tedy pomineme občasné zprávy o situaci v Číně nebo KLDR.

Celá tato část světa má bohatou a objemnou historii a kulturu. Pokaždé, když něco hledám anebo čtu, vždy zjistím nějakou informaci, která by mě ani nenapadla. Možná proto, že mentalita lidí v této části světa je natolik odlišná od té západní.

Proto bych ráda, aby více lidí dalo šanci kultuře a mýtům tak odlišné části světa.

3. PROCES PŘÍPRAVY, PROCES TVORBY

Přípravu jsem začala poměrně brzo. Kniha VODOPÁD DEVÍTI DRAKŮ, kterou jsem si vybrala pro svoji práci, má přes 240 stran, a protože jsem nikde nenašla digitální verzi, musela jsem ji kompletně přepsat do elektronické podoby, abych pak mohla jednodušeji upravovat text při kompletaci knihy.

Několikrát jsem si ji celou pročetla, a z každého příběhu jsem si vybrala část, která by podle mne byla nejlepší a nejsrozumitelnější pro ilustraci v celkovém kontextu a typu knihy. A protože je kniha částečně mytologická a částečně historická, některé prvky byly jasně dané, ale stále tu zůstával dostatečný prostor pro fantazii a vlastní nápady. Dohledávala jsem si již existující nové, tak i historické ilustrace, abych viděla, jakým způsobem na tuto publikaci nahlíží jiní a hlavně sami Korejci. Přeci jenom se jedná o zemi, která měla velmi neklidný vývoj a únik lidí k nepřírozeným jevům a bytostem je tam zřejmý i dnes, v době moderních a špičkových technologií.

Návrhy jsem řešila černou linkou a barvu pastelkami. Rozvrhla jsem si tak celou scénu, kterou jsem skrze ilustraci chtěla prezentovat. Nakonec jsem se i rozhodla pro zkoušku technikou, která se mi zdála nejlepší.

Velmi jsem si v průběhu času oblíbila perokresbu doplněnou o akvarelovou malbu. Udělala jsem si několik zkoušek, jestli tento způsob odpovídá mým představám. Výsledek dopadl k mé spokojenosti a tak bylo rozhodnuto.

Další věcí, co jsem musela řešit, byl originální prvek v knize a vybrala jsem si barevný dřevorytový soutisk z devíti desek. Ten jsem se pak chystala vlepít na místo frontispisu ve formě originálního tisku. Protože zpracovávám téma korejského národa, tak jsem si pro tuto grafiku vybrala výjev s názvem Irworobongdo - Malba Slunce, Měsíce a Pěti vrcholů. Jedná se o malbu vždy umístěnou za královským trůnem během dynastie Čoson. Červené slunce představuje krále jako jang, pozitivní mužský princip, zatímco bílý měsíc představuje královnu jako jin, negativní ženský princip. Tyto dva principy způsobují, že vesmír funguje. Pět vrchů odkazuje na hory, ze kterých podle mýtů vzešel korejský národ a kde sídlí jejich nebeský původ.

Tento obraz jsem viděla během mého lednového výletu do Jižní Koreje, ještě před tím, než epidemie zhatila cestování. Narazila jsem na něj několikrát, jednak v muzeu, tak i v jednotlivých palácích ležících v Soulu. Vždy byl umístěn za trůnem, a to dokonce i v muzeu.

Na základě nových znalostí a informací ze Soulu jsem upravila ilustrace, aby historicky odpovídaly dané dynastii, umění a kultuře. Díky tomu nabyly větší realističnosti a skutečnosti.

Přesto je kniha VODOPÁD DEVÍTI DRAKŮ poměrně rozsáhlá, tak jsem se rozhodla zpracovat pouze část příběhů. A těmi jsou příběhy z období Tří království. Proto jsem knihu nakonec nazvala Samguk Yusa- Neopominutelné události Tří království, protože stejně jako originální historická kronika, tak i ta má pojednává o tomto období království Kogurjo, Pekče a Silla.

Předsádky byly vybrány na základě korejských mýtů a folklorní tradice. Kohouti jsou dobrým znamením a především v království Silla byli uctíváni jako posvátní ptáci.

Pro potah knihy jsem vybrala látku. Světlou, téměř bílou látku dekorovanou znaky reprezentující bohatství, dlouhověkost a štěstí.

Přebal a etue jsou koncipovány ve stejném stylu. Tím je Dancheong. V korejštině to doslova znamená „rumělka a modrozelená“.

Odkazuje na korejské tradiční dekorativní barvení dřevěných budov a artefaktů. Reprezentuje také sociální status a pozici pomocí různých vzorů a barev. Je založen na pěti základních barvách; modrá (východ), bílá (západ), červená (jih), černá (sever) a žlutá (střed). Ze čtyř typů této malby se ten můj nazývá Meoricho s motivem lotosu.

V Soulu jsem tuto malbu viděla na mnoha budovách, ať už se jednalo o palác Gyeongbokgung- největší a hlavní královský palác nebo Jogyesa a další buddhistické chrámy. Mnohdy byl dancheong vidět na bubnech v historických oblastech. Co mi osobně vzalo dech, byla výzdoba stropů a sloupů trůnních sálů. Je neuvěřitelně barevná a pestrá, ale vůbec nepůsobí vulgárně nebo mimo své místo.

Ilustrace, které jsem pro tuto knihu vytvořila, jsou zřejmě inspirované asijskou kulturou a historií. Jinak to ani při výběru takové knihy jako jsou Korejské mýty nejde. Zobrazené scény jsem navrhla sama. Jsou ale zasazené do historicky odpovídajících míst a postavy jsou oblečeny v oděvech odpovídajících situaci nebo dynastii. Korejskou kulturu a historii jsem zažila na vlastní kůži, takže je moje práce založena na osobní zkušenosti.

Způsob malby, který jsem použila na ilustrace, je mi velmi blízký, ale původ nebo inspiraci bych asi zasadila do tradiční malby asijských států jako je sumi-e (tušová malba) a ukijo-e (obrazy „probíhajícího, pomíjivého života“ neboli dřevotisk) z Japonska, korejskou malbou jako

je například minhwa (znamená „obraz lidí“ nebo „populární obraz“) nebo Čínská guóhuà („národní“ nebo „nativní“ malba). Tam bych poukázala na styl ilustrací v tradičním příběhu Putování na západ v českém překladu jako Opičí král. Jak starší ilustrace, tak především ty v novějším pojetí,

4. TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA, POPIS DÍLA, PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR

Stěžejní částí mé diplomové práce je samotná kniha Samguk Yusa. Kniha vznikla spojením jednotlivých prvků, jako jsou text, ilustrace, černobílé znaky a originální tisk.

Ilustrace vznikaly postupně s časem. Na sololitové desky určených velikostí jsem si pomocí papírové pásky natáhla akvarelový papír o 300 g/m². S tímto papírem mám už dobré zkušenosti z předchozích prací a tak jsem ho použila i nyní. Tužkou jsem překreslila jednotlivé ilustrace. Ty jsou ve třech velikostech - jednostránkové, dvoustránkové a třístránkové. Smíchala jsem si černou a hnědou tuš, aby linky perokresby byly méně radikální a lépe se sloučily s další malbou. Tuší a perkem jsem vykreslila celý obraz a vygumovala tužku do čisté formy. Když jsem se dostala až sem, mohla jsem začít malovat. Použila jsem moje oblíbené japonské akvarely Kuretaka. Ty mají výborné pigmenty - jsou stále na světle a velmi syté. Na hotovou malbu jsem ještě použila bílý gelový fix a zvýraznila světla nebo některé linky. Po oskenování jsem ilustrace jen mírně upravila a vyčistila bílé plochy, aby pak lépe splynuly s textem.

Kniha je dělena na tři úseky podle království, ke kterému se dané příběhy vztahují. Ty jsou definovány černobílým znakem, vždy nějak definujícím ono království, anebo samotnou Koreu.

Originální tisk Irworobongdo jsem zhotovila pomocí dřevorytu.

Nechala jsem si od truhláře udělat 9 desek z olšového dřeva o velikosti 20 x 15,5 cm. Překreslila jsem na jednotlivé desky rozsah dané barvy a rydly jsem deskám dala finální podobu pro tisk. S ohledem na podobu knihy a použití akvarelu jsem nemohla jinak, než použít techniku japonského dřevotisku, známého pro svůj jemný akvarelový vzhled.

Základem této techniky je použití vodových barev. Při evropském tisku se používají hlavně olejové barvy. Tiskne se od nejsvětlejších barev po ty nejtmaší nebo po desku s lineární kresbou. Zásadní podmínkou je dodržovat přesný soutisk za pomoci značek.

Každou desku jsem nechala nasáknout vodou tak, aby se pak lépe přenášela barva. Akvarelové pigmenty jsem rozředila ve vodě a pak jsem tuto barvu pomocí štětce přenášela na tiskové plochy.

Dalším štětcem jsem nanasla Nori - speciální lepicí pastou, která se přímo na desce míchá s barvou pomocí malého čtvercového štětce. Tiskne se na mírně vlhký papír. Já jsem použila japonský washi papír Torinoko vyrobený ručně ze 100% morušového lýka.

Pro samotný tisk se používá kruhová třecí podložka zvaná baren, aby otřela vzory a barvy z dřevních bloků na papír. Baren je potažen bílým bambusem shiratake a rovnoměrného tisku se dosáhne různými frekvencemi a typy kroužení touto podložkou na papíře.

Tímto způsobem jsem vytiskla všech devět desek. Takto byl tisk připraven na vložení do knihy na místo frostispisu.

Pro potah knihy jsem vybrala tkanou ovčí vlnu, velmi jemné smetanové barvy. Ta je ručně potištěna znaky v kruhovém designu o průměru 3cm. Tisk je proveden Xiling pečetní červenou barvou.

Malbu Dancheong jsem zpracovala pomocí akrylových barev na předem rozvržený lotosový vzor. Oskenovaná malba byla také upravena v grafickém editoru, aby splňovala svojí kvalitou reprezentaci knihy.

Tato malba slouží jako přebal knihy.

Samotný blok knihy je 24 x 17,5 cm o rozsahu 130 stran. Tištěný na papír Munken 160 g/m², barevný prostor CMYK.

Celá diplomová práce je založena na výrazných ilustracích, spojených s textem tak, aby čtenáře v nejlepším možném výsledku vtáhla do děje, a ilustrace se ukázaly dobrým společníkem při čtení. Také je to snaha o přiblížení kultury a myšlení států východní Asie lidem v Evropě. Civilizace se zde vyvíjela odlišně na základě jiných zkušeností a situací. Samotná Korea byla celou svou historií ovlivňována většími zeměmi kolem ní, jako je hlavně Čína a Japonsko. Evropané jsou touto částí světa fascinováni, ale podle mé zkušenosti se málokdy do těchto vod odváží vstoupit. A možná proto se snažím tyto věci přiblížit a zatraktivnit.

5. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

a) Knižní a periodická literatura

1. PUCEK, Vladimír GENZOR, Josef Vodopád devíti draků, Praha, Albatros, 1983, ISBN 13-732-83
2. PUCEK, Vladimír, Korejské pohádky, Praha, Aventinum, 1997, ISBN 80-7151-001-4
3. FAHROVÁ-BECKEROVÁ, Gabriele (edit.), ČADSKÝ Vladimír (překlad), Umění východní Asie, Praha, SLOVART, 2009, ISBN 978-80-7391-263-5
4. CHOI, Won-Oh, An Illustrated Guide to Korean Mythology, UK, Global Oriental, 2008, ISBN 978-19-05-24660-1
5. KOLEKTIV, National Museum of Korea- The Permanent Exhibition, Seoul, National Museum of Korea, 2017, ISBN 978-1-63519-009-0 59999

b) Internetové zdroje

1. WIKIPEDIA – SAMGUK YUSA
https://en.wikipedia.org/wiki/Samguk_yusa
2. WIKIPEDIA – DŘEVOTISK V JAPONSKU
https://en.wikipedia.org/wiki/Woodblock_printing_in_Japan
3. PROHLÍŽENÍ JAPONKÉHO TISKU
https://www.viewingjapaneseprints.net/texts/topics_faq/faq_making_a_print.html
4. WIKIPEDIA – KOREJSKÁ MYTOLOGIE
https://en.wikipedia.org/wiki/Korean_mythology

6. RESUMÉ

I chose the topic of bibliophily for my master thesis. I selected stories about Korean mythology from the whole book *Vodopád devíti draků* (Waterfall of nine dragons) and I created my own illustrations for these stories. The book tells the stories of the origin of the Korean nation from the legendary beginnings, through the period of the Three kingdoms, to the stories passed on by the oral tradition of ordinary citizens. From the whole book, I selected stories about the Three Kingdoms and named it *Samguk Yusa* - unforgettable stories of the Three kingdoms (same as the ancient chronicle).

I am very interested in East Asia so working on this book was a pleasure. During this period, I discovered a lot of new information and also I visited South Korea. Korean culture is very rich and colourful, so I chose this way of painting. The watercolour itself is very typical of the whole of East Asia, and even for me this technique is very pleasant.

I tried to bring the mythology and legends of the Korean Peninsula closer to the people in Europe, where the culture is so different. Illustrations can support experience while reading stories full of mysterious creatures and incredible events.

7. SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1

Knihy Vodopád devíti draků

Příloha 2

Putování na západ- ukázka čínské ilustrace

Příloha 3

Návrh ilustrace

Příloha 4

Desky s dřevorytem

Příloha 5

Pomůcky na japonskou techniku dřevotisku

Příloha 6

Potištěná látka z tkané ovčí vlny na potah knihy

Příloha 7

Předsádky

Příloha 8

Přebal

Příloha 9

Barevný soutisk Irworobongdo

Příloha 10

Ilustrace č. 1

Příloha 11

Ilustrace č. 2

Příloha 12

Ilustrace č. 3

Příloha 13

Ilustrace č. 4

Příloha 14

Ilustrace č. 5

Příloha 15

Ilustrace č. 6

Příloha 1

Kniha Vodopá devíti draků

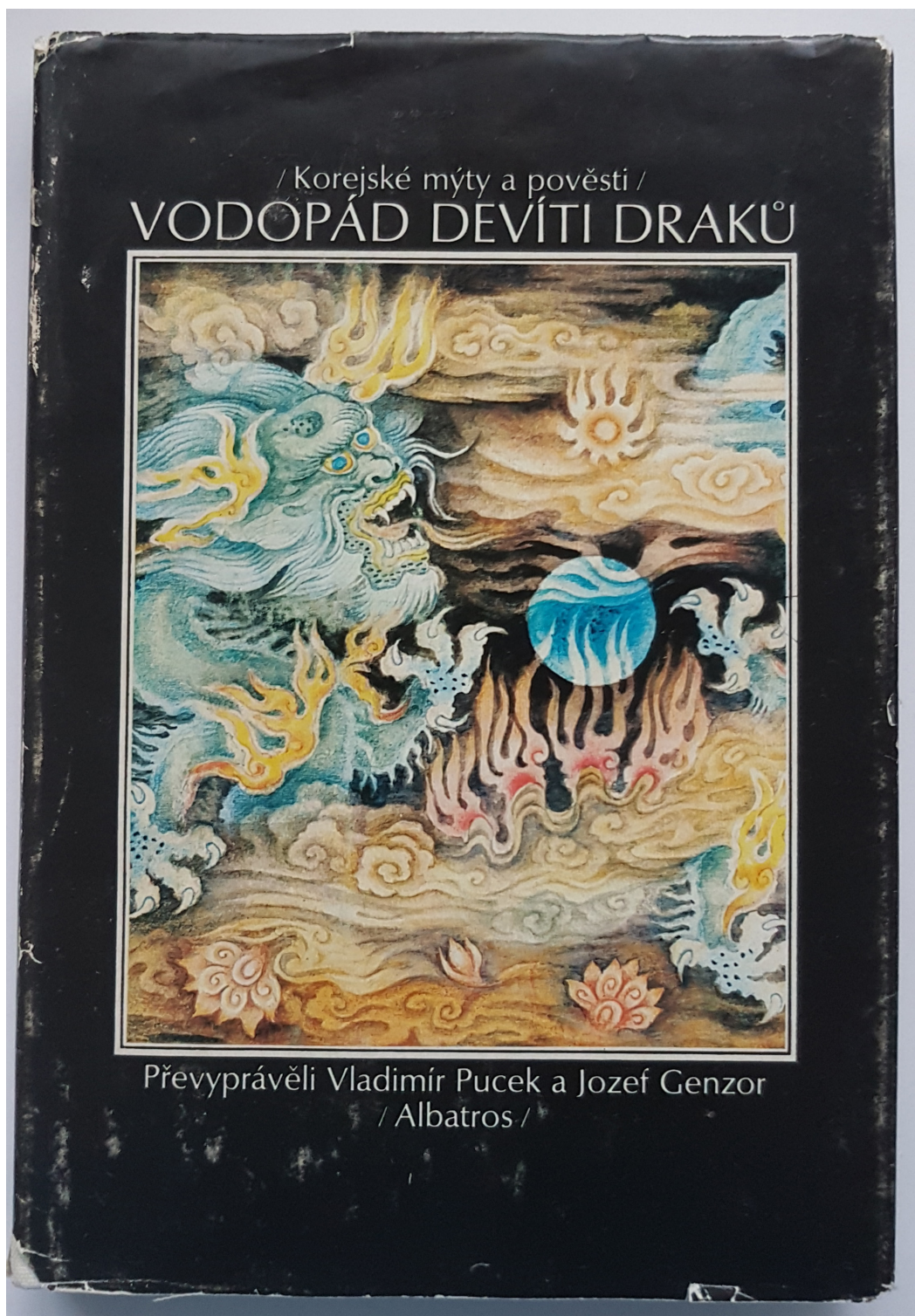

Foto vlastní

Příloha 2

Putování na západ- ukázka čínské ilustrace

Sken vlastní

Příloha 3

Návrh ilustrace

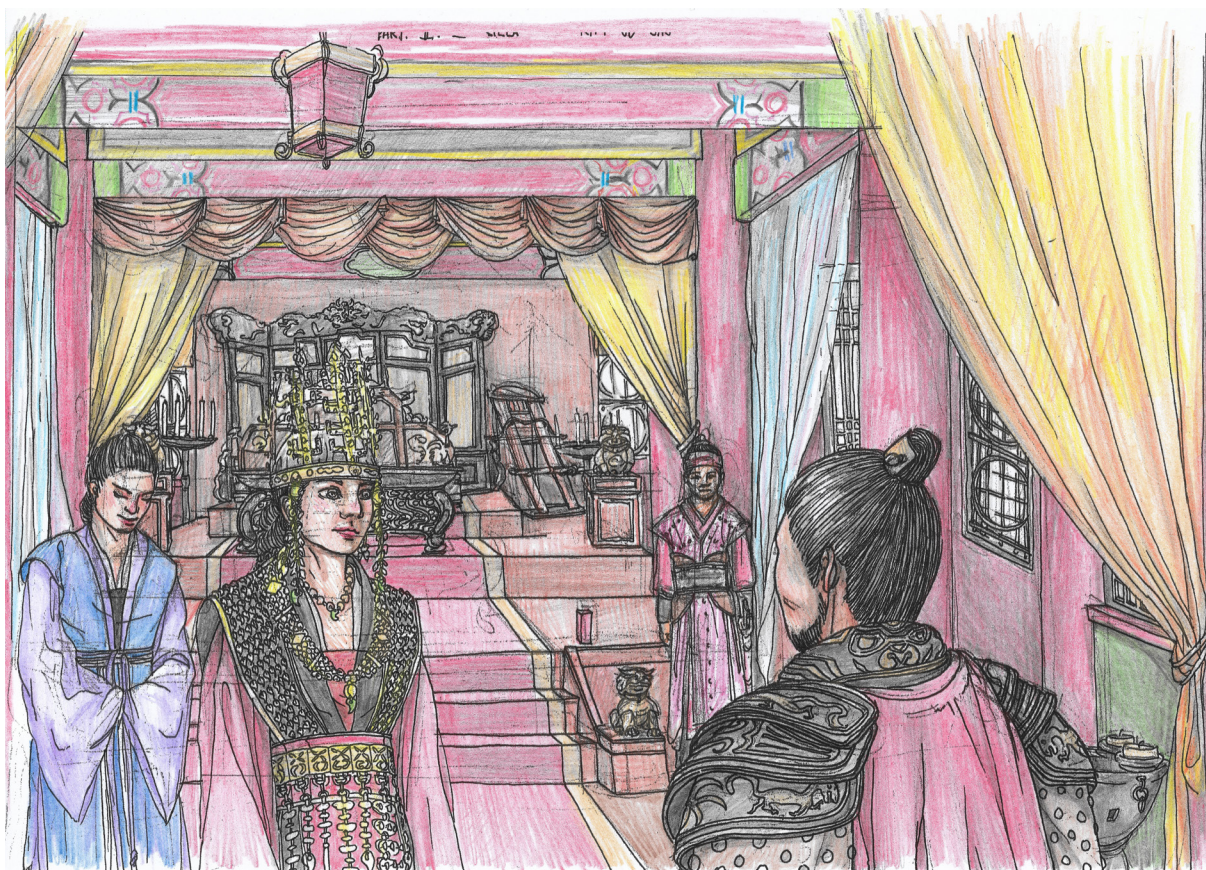

Foto vlastní

Příloha 4

Desky s dřevorytem

Foto vlastní

Příloha 5

Pomůcky na japonskou techniku dřevotisku

Foto vlastní

Příloha 6

Potištěná látka z tkané ovčí vlny na potah knihy

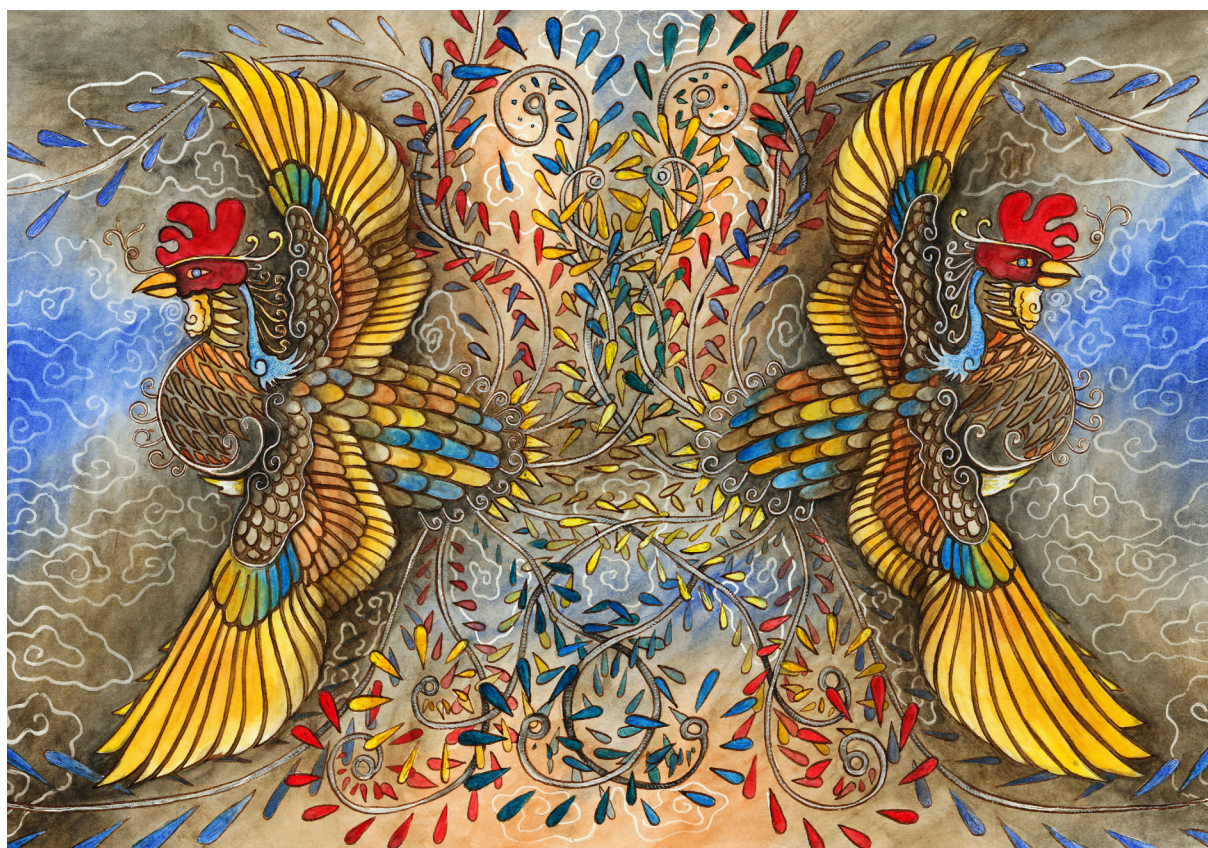

Foto vlastní

Příloha 7

Předsádky

Sken vlastní

Příloha 8

Přebal- malba Dancheong

Foto vlastní

Příloha 9

Barevný soutisk Irworobongdo

Tisk a sken vlastní

Příloha 10

Ilustrace č. 1

Sken vlastní

Příloha 11

Ilustrace č. 2

Sken vlastní

Příloha 12

Ilustrace č. 3

Sken vlastní

Příloha 13

Ilustrace č. 4

Sken vlastní

Příloha 14

Ilustrace č. 5

Sken vlastní

Příloha 15

Ilustrace č. 6

Sken vlastní